

Bình Định, ngày tháng 7 năm 2024

QUYẾT ĐỊNH

Ban hành bổ sung các Quy trình kỹ thuật chụp Xquang chẩn đoán

GIÁM ĐỐC BỆNH VIỆN Y HỌC CỔ TRUYỀN VÀ PHỤC HỒI CHỨC NĂNG

Căn cứ Quyết định số 25/QĐ-BYT ngày 03/01/2014 của Bộ trưởng Bộ Y tế về việc ban hành tài liệu “Hướng dẫn quy trình kỹ thuật Chẩn đoán hình ảnh và Điện quang can thiệp”;

Căn cứ Quyết định số 4380/QĐ-UBND ngày 14/12/2018 của Ủy ban nhân dân tỉnh Bình Định về hợp nhất Bệnh viện Y học cổ truyền và Bệnh viện Phục hồi chức năng thành Bệnh viện Y học cổ truyền và Phục hồi chức năng, trực thuộc Sở Y tế;

Căn cứ Quyết định số 3950/QĐ-UBND ngày 28 tháng 11 năm 2022 của UBND tỉnh Bình Định về Quy định chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và cơ cấu tổ chức của Bệnh viện Y học cổ truyền và Phục hồi chức năng tỉnh Bình Định;

Xét đề nghị của phòng KHTH-CĐT, Hội đồng Khoa học kỹ thuật Bệnh viện.

QUYẾT ĐỊNH

Điều 1. Ban hành bổ sung 29 Quy trình kỹ thuật Chụp Xquang chẩn đoán.

Điều 2. Các Quy trình kỹ thuật Chụp Xquang chẩn đoán ban hành kèm Quyết định này áp dụng tại Khoa Cận lâm sàng và các khoa điều trị trong bệnh viện.

Điều 3. Quyết định này có hiệu lực kể từ các ngày ký. Các ông (bà) Trưởng Phòng KHTH-CĐT, Trưởng khoa Cận lâm sàng và các khoa, phòng có liên quan căn cứ Quyết định thi hành./.

Nơi nhận:

- Như điều 3;
- Ban giám đốc;
- Lưu: VT, KHTH-CĐT.

GIÁM ĐỐC

Võ Ngọc Phải

MỤC LỤC

CHỤP XQUANG MẮT THẲNG NGHIÊNG.....	2
CHỤP XQUANG MẮT THẤP HOẶC MẮT CAO.....	4
CHỤP XQUANG SỌ TIẾP TUYẾN.....	6
CHỤP XQUANG HỐC MẮT THẲNG NGHIÊNG.....	8
CHỤP XQUANG HIRTZ.....	9
CHỤP XQUANG HÀM CHÉCH MỘT BÊN.....	11
CHỤP XQUANG XƯƠNG CHÍNH MŨI NGHIÊNG HOẶC TIẾP TUYẾN.....	13
CHỤP XQUANG HÓ YÊN THẲNG HOẶC NGHIÊNG.....	15
CHỤP XQUANG RĂNG CÁNH CẢN (BITE WING).....	17
CHỤP XQUANG CỘT SỐNG CỔ CHÉCH HAI BÊN.....	19
CHỤP XQUANG CỘT SỐNG THẮT LƯNG CHÉCH HAI BÊN.....	21
CHỤP XQUANG CỘT SỐNG THẮT LƯNG L5-S1 THẲNG NGHIÊNG.....	23
CHỤP XQUANG CỘT SỐNG THẮT LƯNG ĐỘNG GẬP UỖN.....	25
CHỤP XQUANG CỘT SỐNG THẮT LƯNG DE SÈZE.....	27
CHỤP XQUANG KHỚP VAI NGHIÊNG HOẶC CHÉCH.....	29
CHỤP XQUANG XƯƠNG BẢ VAI THẲNG NGHIÊNG.....	30
CHỤP XQUANG XƯƠNG CÁNH TAY THẲNG NGHIÊNG.....	31
CHỤP XQUANG KHỚP KHUYẪU THẲNG, NGHIÊNG HOẶC CHÉCH.....	32
CHỤP XQUANG KHỚP KHUYẪU GẬP (JONES HOẶC COYLE).....	33
CHỤP XQUANG XƯƠNG BÀN NGÓN TAY THẲNG NGHIÊNG HOẶC CHÉCH.....	35
CHỤP XQUANG KHỚP HÁNG NGHIÊNG.....	37
CHỤP XQUANG XƯƠNG BÁNH CHÈ VÀ KHỚP ĐÙI BÁNH CHÈ.....	38
CHỤP XQUANG XƯƠNG CẰNG CHÂN THẲNG NGHIÊNG.....	40
CHỤP XQUANG XƯƠNG BÀN, NGÓN CHÂN THẲNG, NGHIÊNG HOẶC CHÉCH.....	42
CHỤP XQUANG TOÀN BỘ CHI DƯỚI THẲNG.....	44
CHỤP XQUANG NGỰC NGHIÊNG HOẶC CHÉCH MỖI BÊN.....	45
CHỤP XQUANG XƯƠNG ỨC THẲNG, NGHIÊNG.....	47
CHỤP XQUANG KHỚP ỨC ĐÒN THẲNG CHÉCH.....	49
CHỤP XQUANG BỤNG KHÔNG CHUẨN BỊ THẲNG HOẶC NGHIÊNG.....	51

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG MẶT THẲNG NGHIÊNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang mặt thẳng nghiêng nhằm khảo sát vỡ, nứt, u... xương vùng mặt. Tư thế chụp bệnh nhân có thể nằm nằm sấp hoặc ngồi, đầu nghiêng (P) hoặc nghiêng (T).

Muốn chụp mặt đúng kỹ thuật cần chú ý đến một số điểm mốc và một số mặt phẳng ở sọ, ở mặt, thường dùng để đặt tư thế bệnh nhân và hướng tia trung tâm.

Khi chụp phải tháo các dị vật, trang sức trên đầu bệnh nhân như bông tai, cặp tóc, lược... Nếu phụ nữ búi tóc phải thả búi tóc để tóc xỏa đều trên đầu.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Chấn thương vùng mặt.
- Nghi ngờ u xương vùng mặt.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ khuyên tai, vòng cổ, cặp tóc, thả búi tóc nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Tư thế mặt thẳng: Bệnh nhân nằm sấp hay ngồi sao cho trán và đầu mũi sát vào giữa cát-xét, mặt phẳng qua giữa mặt (sagital) thẳng góc với cát-xét hay đường nối qua hai lỗ tai song song với cát-xét. Trường hợp bệnh nhân không thể nằm sấp thì có thể nằm ngửa với tia trung tâm chệch từ đầu về phía chân, đi từ điểm giữa hai mắt đến ụ cằm ngoài.

- Tư thế nghiêng: bệnh nhân ngồi hay nằm sấp đầu nghiêng về bên đau, điều chỉnh mặt phẳng chính diện song song với cát-xét, hay mặt phẳng thẳng đứng qua hai mắt thẳng góc với cát-xét. Tia trung tâm chiếu từ trên xuống, chiếu vào điểm trên trước lỗ tai ngoài 2-4 cm, thẳng góc với cát-xét. Trường hợp muốn chụp thấy xương mũi tia trung tâm phải đi vào vùng góc mũi.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Tư thế thẳng: thấy rõ phần trước xương trán, hốc mắt, xoang trán.

- Tư thế nghiêng: trên phim thấy rõ vòm sọ, hố yên, trường sọ trước và giữa. Trường hợp chụp mũi nghiêng phải thấy rõ xương chính mũi.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG MẶT THẤP HOẶC MẶT CAO

I. ĐẠI CƯƠNG

Là kỹ thuật được sử dụng nhằm mục đích khảo sát hệ thống xương mặt trong trường hợp chấn thương, đánh giá hệ thống xoang như xoang sàng, xoang trán, xoang hàm.

Khi chụp phải tháo các dị vật, trang sức trên đầu bệnh nhân như bông tai, cặp tóc, lược... Nếu phụ nữ búi tóc phải thả búi tóc để tóc xỏa đều trên đầu.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Dị dạng, các bệnh lý về xương vùng sọ mặt.
- Khảo sát hệ thống xoang.
- Chấn thương vùng mặt.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ khuyên tai, vòng cổ, cặp tóc, thả búi tóc nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

Chụp X quang mặt cao hay tư thế Water

- Bệnh nhân ngồi với mặt hướng về phía Cassette, điều chỉnh bệnh nhân sao cho bình diện giữa của thân mình và bình diện giữa của đầu nằm ngay đường giữa của Cassette.

- Đặt cằm và mũi bệnh nhân tiếp xúc với đường giữa của Cassette, điều chỉnh đầu bệnh nhân sao cho đường đuôi mắt – lỗ tai ngoài (OML) tạo 1 góc 45° so với giá đựng Cassette. Nhân trung nằm ngay trung tâm của Cassette.

- Tia trung tâm: Chiều tia trung tâm đi qua nhân trung và thẳng góc với giá đựng Cassette

Chụp X quang mặt thấp hay tư thế Caldwell

- Bệnh nhân ngồi với mặt hướng về phía Cassette, điều chỉnh bệnh nhân sao cho bình diện giữa của thân mình và bình diện giữa của đầu nằm ngay đường giữa của Cassette.

- Đặt trán và mũi bệnh nhân tiếp xúc với Cassette, điều chỉnh đầu bệnh nhân sao đường đuôi mắt – lỗ tai ngoài và mặt phẳng chính giữa thẳng góc với giá đựng Cassette. Hõm chân sống mũi nằm ngay trung tâm của Cassette.

- Tia trung tâm: Chéch bóng về phía chân một góc 150-250, tia trung tâm đi ra tại hõm chân sống mũi tại trung tâm phim.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Xquang mặt cao: Bờ xương đá nằm dưới xoang hàm, khoảng cách từ bờ ngoài của hốc mắt đến bờ ngoài của xương sọ ở hai bên bằng nhau. Thấy rõ các xương vùng mặt, xương mũi, xoang hàm, hốc mắt...

- Xquang mặt thấp: Xương đá nằm bờ dưới hốc mắt

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG SỌ TIẾP TUYẾN

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang sọ tiếp tuyến nhằm khảo sát vỡ lõm sọ hoặc u xương sọ. Tư thế chụp bệnh nhân có thể nằm nằm sấp hoặc ngồi, đầu nghiêng (P) hoặc nghiêng (T).

Muốn chụp mặt đúng kỹ thuật cần chú ý đến một số điểm mốc và một số mặt phẳng ở sọ, ở mặt, thường dùng để đặt tư thế bệnh nhân và hướng tia trung tâm.

Khi chụp phải tháo các dị vật, trang sức trên đầu bệnh nhân như bông tai, cặp tóc, lược... Nếu phụ nữ búi tóc phải thả búi tóc để tóc xỏa đều trên đầu.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Chấn thương xương sọ.
- Nghi ngờ u xương sọ.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ khuyên tai, vòng cổ, cặp tóc, thả búi tóc nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Bệnh nhân nằm sấp hay ngồi sao cho vị trí xương sọ cần chụp tiếp tuyến phải được bộc lộ ra bên ngoài, tia trung tâm tiếp tuyến với vị trí xương sọ cần chụp và thẳng góc với cát-xét.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ chỗ xương sọ cần chụp.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG HÓC MẮT THẲNG NGHIÊNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang hóc mắt thẳng nghiêng nhằm khảo sát vỡ xương vùng hóc mắt.

Ở tư thế mặt thẳng và nghiêng, hóc mắt và xương gò má hai bên chồng lên nhau nên không rõ. Tư thế chéch Belot-Fraudet, bệnh nhân nằm sấp, đầu được cốt định sao cho bờ ngoài hóc mắt và cánh mũi bên không cần chụp sát cát-xét ở mặt bàn. Khi chụp phải tháo các dị vật, trang sức trên đầu bệnh nhân như bông tai, cặp tóc, lược... Nếu phụ nữ búi tóc phải thả búi tóc để tóc xoa đều trên đầu.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Chấn thương vùng hóc mắt.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ khuyên tai, vòng cổ, cặp tóc, thả búi tóc nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in ...

- Tư thế chéch Belot-Fraudet, bệnh nhân nằm sấp, đầu được cốt định sao cho bờ ngoài hóc mắt và cánh mũi bên không cần chụp sát cát-xét ở mặt bàn.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Khi chụp đúng trên phim sẽ có hình các bờ của hóc mắt và xương gò má.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG HIRTZ

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang hirtz nhằm khảo sát gãy cung tiếp, viêm xoang sàng, xoang bướm...

Muốn chụp mặt đúng kỹ thuật cần chú ý đến một số điểm mốc và một số mặt phẳng ở sọ, ở mặt, thường dùng để đặt tư thế bệnh nhân và hướng tia trung tâm.

Khi chụp phải tháo các dị vật, trang sức trên đầu bệnh nhân như bông tai, cặp tóc, lược... Nếu phụ nữ búi tóc phải thả búi tóc để tóc xỏa đều trên đầu.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Chấn thương vùng mặt.
- Nghi ngờ viêm xoang hàm, xoang trán.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ khuyên tai, vòng cổ, cặp tóc, thả búi tóc nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Bệnh nhân nằm ngòai hoặc nằm, đầu ngửa tối đa ra phía sau, mặt phẳng đứng chính diện thẳng góc với cát-xét và mặt phẳng Virchow song song với cát-xét.

- Tia trung tâm chiếu vào đường giữa đường nối hai góc hàm, thẳng góc với mặt phẳng Virchow hoặc chéch lên phía trên khoảng 5 độ để đưa bóng của cung răng và cảm ra gần bóng của xương trán.

- Cần chụp nhanh vì bệnh nhân rất mỏi cổ. Đối với bệnh nhân cổ ngắn, to béo hoặc bị chấn thương phải chụp tư thế ngồi hoặc chéch.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Nếu chụp đúng tư thế, ta sẽ thấy các răng cửa chông lên xương trán.

- Phim chụp đúng sẽ cho thấy toàn bộ nền sọ, xoang sàng, xoang bướm, xoang hàm, xương đá, lỗ rách, lỗ bầu dục, lỗ tròn và xương chũm.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG HÀM CHÉCH MỘT BÊN

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang hàm chéch một bên nhằm khảo sát nhánh ngang xương hàm dưới. Do phim chụp nghiêng hoàn toàn hình nhánh ngang hai bên chồng lên nhau nên phải chụp chéch để nhánh ngang hàm dưới không cần chụp chuyển lên cao.

Muốn chụp mặt đúng kỹ thuật cần chú ý đến một số điểm mốc và một số mặt phẳng ở sọ, ở mặt, thường dùng để đặt tư thế bệnh nhân và hướng tia trung tâm.

Khi chụp phải tháo các dị vật, trang sức trên đầu bệnh nhân như bông tai, cặp tóc, lược... Nếu phụ nữ búi tóc phải thả búi tóc để tóc xỏa đều trên đầu.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Chấn thương xương hàm dưới.
- Nghi ngờ u xương hàm dưới.
- Nghi ngờ răng mọc lệch, áp xe chân răng hàm dưới.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ khuyên tai, vòng cổ, cặp tóc, thả búi tóc nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Bệnh nhân có thể ngồi, nằm nghiêng hoặc nằm sấp.

- Tư thế nằm sấp: mặt nghiêng, xương hàm dưới cần chụp đặt sát cát-xét. Ngực bệnh nhân chéch, vai bên đối diện kê cao, mặt phẳng chính diện song song với cát-

xét. Tia trung tâm chệch 28 – 30 độ so với đường thẳng đứng chiếu vào cổ ngang xương móng, chừng 5cm dưới góc hàm. Cần đưa bóng gần xương hàm dưới 50cm để hình nhánh ngang bên không cần chụp di chuyển lên cao.

- Tư thế ngồi: Bệnh nhân ngồi cạnh bóng Xquang, đầu nghiêng chừng 35 – 40 độ về phía cần chụp. Tay bệnh nhân giữ phim ở sát má, cằm bệnh nhân đưa ra trước để tách góc hàm. Tia trung tâm chiếu ngang vào điểm dưới nhánh ngang xương hàm dưới bên không đau chừng 3cm. Muốn thấy đủ phần trước xương hàm dưới cần để cằm và đầu mũi bên nhân sát sát-xét. Nếu tia chệch nhẹ về phía gáy thì phần sau xương hàm dưới sẽ rõ hơn.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ xương hàm dưới cần chụp.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG XƯƠNG CHÍNH MŨI NGHIÊNG HOẶC TIẾP TUYẾN

I. ĐẠI CƯƠNG

Nhằm mục đích khảo sát hình thái, phát hiện, đánh giá tổn thương xương chính mũi. Khi chụp phải tháo các dị vật, trang sức trên đầu bệnh nhân như bông tai, cặp tóc, lược... Nếu phụ nữ búi tóc phải thả búi tóc để tóc xỏa đều trên đầu.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

Chấn thương vùng sọ mặt nghi ngờ tổn thương xương chính mũi.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ khuyên tai, vòng cổ, cặp tóc, thả búi tóc nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

Tư thế bệnh nhân

Bệnh nhân nằm sấp trên bàn chụp, điều chỉnh đầu bệnh nhân ở đúng tư thế nghiêng, đặt cánh tay phía bên mặt sát phim xuôi xuống theo thân mình, khuỷu tay đối diện gập lại với lòng bàn tay úp trên bàn ở vị trí thuận lợi.

Điều chỉnh đầu bệnh nhân sao cho đường liên đồng tử thẳng góc với mặt phim, bình diện giữa song song với mặt phim, xương chính mũi nằm ngay trung tâm phim.

Tia trung tâm: Ngắm tia trung tâm ngay tại xương chính mũi, tia trung tâm xuyên qua xương chính mũi thẳng góc với phim tại trung tâm phim.

Chú ý:

Đặt dấu R hoặc L trên phim, có che chắn.

Có thể chụp X quang xương chính mũi ở tư thế đứng, nằm ngửa tia X chiếu ngang.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

Thấy rõ xương chính mũi, sụn cánh mũi, xương chính mũi tách hoàn toàn khỏi vùng xương mặt.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG HỐ YÊN THẲNG HOẶC NGHIÊNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Là kỹ thuật nhằm đánh giá hình thái, vị trí, kích thước của hố yên trong một số bệnh lý liên quan đến tuyến yên.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- U tuyến yên.
- Trong một số bệnh lý của tuyến yên.
- Bệnh nhân tiết sữa chưa rõ nguyên nhân.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ khuyên tai, vòng cổ, cặp tóc, thả búi tóc nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

Chụp Xquang hố yên tư thế nghiêng

Bệnh nhân nằm sấp trên bàn chụp với bình diện giữa của thân mình nằm ngay đường giữa của bàn, cánh tay bên cần chụp xuôi xuống theo thân mình, khuỷu tay đối diện gập lại với lòng bàn tay đặt úp trên bàn ở vị trí thuận lợi.

Điều chỉnh đầu bệnh nhân sao cho đường liên đồng tử thẳng góc với mặt phim, bình diện giữa song song với mặt phim.

Điều chỉnh Cassette sao cho trung điểm đường thẳng nối liền cực ốt và u trán giữa nằm giữa chiều dài của phim.

Tia trung tâm: Ngắm đầu đèn ngay tại một điểm nằm trên trung điểm của đường đuôi mắt – lỗ tai (OML) 2,5cm. Tia trung tâm thẳng góc với phim tại trung phim.

Chụp hố yên tư thế trước – sau

Bệnh nhân nằm ngửa trên bàn chụp với bình diện giữa của thân mình nằm ngay đường giữa của bàn, hai tay xuôi xuống theo thân mình. Điều chỉnh hai vai để chúng cùng nằm trên một bình diện ngang.

Điều chỉnh đầu bệnh nhân sao cho bình diện giữa và đường đuôi mắt – lỗ tai (OML) thẳng góc với mặt phim.

Tia trung tâm: Chéch bóng về phía chân một góc 30 độ, ngắm tia trung tâm ngay tại trung điểm của đường thẳng nối liền hai ống tai ngoài đến trung tâm phim hoặc trên u trán giữa 5cm.

Chú ý:

Đặt dấu R hoặc L trên phim thẳng, có che chắn.

Có thể chụp x quang hố yên với tư thế bệnh nhân ngồi

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Hố yên tư thế nghiêng: Thấy rõ hố yên ở đúng tư thế nghiêng, đáy hố yên là một đường nhỏ rõ nét không có hình bóng đôi, máu yên trước và sau chồng lên nhau.

- Hố yên tư thế thẳng: Hố yên nằm trong lỗ lớn.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG RĂNG CÁNH CẢN (BITE WING)

I. ĐẠI CƯƠNG

Chụp Xquang cánh cản dùng để kiểm tra vết sâu ở trong răng và cho biết răng hàm trên và răng hàm dưới có thẳng hàng với nhau hay không. Chụp Xquang cánh cản cũng cho thấy sự mất xương khi viêm nướu nặng hay bị nhiễm trùng nặng.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Sâu răng, viêm nướu
- Kiểm tra định kỳ.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ khuyên tai, vòng cổ, cặp tóc, thả búi tóc nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Kỹ thuật viên chuẩn bị vật tư, người bệnh tháo bỏ vật dụng kim loại trên vùng đầu mặt cổ nếu có ảnh hưởng đến kỹ thuật.

- Khởi động máy chụp, lựa chọn thông số và kích cỡ phim phù hợp với răng của người bệnh.

- Hướng dẫn người bệnh ngồi đúng tư thế khi chụp, lưng thẳng, mặt phẳng cắn song song với mặt sàn, người bệnh nuốt nước bọt.

- Đặt phim trong miệng người bệnh tại vị trí răng cần chụp.

- Đặt vị trí tia trung tâm

- Thực hiện chụp: Kỹ thuật viên vào buồng điều khiển, ấn và giữ nút phát tia để tiến hành chụp phim theo các thông số đã lựa chọn.

- Lấy phim trong miệng người bệnh và tiến hành rửa phim. Phim chụp phải lấy được hình ảnh đầy đủ của răng cần chụp và tối thiểu hai răng kề bên. Hình ảnh răng chụp phải rõ nét và không biến dạng

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

Nhìn rõ răng hàm trên và hàm dưới.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG CỘT SỐNG CỔ CHÉCH HAI BÊN

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang cột sống cổ chéch hai bên nhằm khảo sát các lỗ liên hợp. Các lỗ liên hợp chéch ra trước, phía ngoài, xuống dưới nên không thấy được trên phim nghiêng.

Khi chụp phải tháo các dị vật, khuyên tai, vòng đeo cổ...

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Chấn thương vùng cổ.
- Nghi ngờ hẹp các lỗ liên hợp do thoái hóa.
- Nghi ngờ u cột sống cổ.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ khuyên tai, vòng đeo cổ...

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Bệnh nhân có thể ngồi hoặc đứng.

- Tư thế chéch trước sau: Vai đối diện với lỗ liên hợp cần chụp áp sát cát-xét. Diện ngang của cơ thể chéch 55 – 60 độ với mặt phim. Hai tay buông thẳng. Cằm của bệnh nhân trên đường thẳng của xương ức. Tia trung tâm chéch 20 độ về phía đầu bệnh nhân và hướng về sụn giáp.

- Khoảng cách bóng – cát-sét 1,50m.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ các lỗ liên hợp của cột sống cổ. Nếu chụp đúng lỗ
V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG CỘT SỐNG THẮT LƯNG CHÉCH HAI BÊN

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang cột sống thắt lưng chéch hai bên nhằm khảo sát các tổn thương ở cung sau và các mấu khớp của cột sống thắt lưng.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Thoái hóa cột sống thắt lưng.
- Chấn thương cột sống thắt lưng.
- Nghi ngờ u cột sống thắt lưng.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Bệnh nhân có thể đứng hoặc nằm, chú ý bệnh nhân phải đứng, nằm thật ngay ngắn.

- Tư thế chụp cột sống thắt lưng chéch sau: Bệnh nhân nằm chéch về phía nào thì thấy rõ được khe khớp đốt sống của phía đó

- Tư thế chụp cột sống thắt lưng chéch trước bên phải: Bệnh nhân nằm chéch về phía trước bên phải sát cát-xét thì khe khớp các đốt sống thắt lưng thấy rõ lại thuộc bên đối diện tức là phía bên trái.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ các tổn thương ở cung sau và các máu khớp của cột sống thắt lưng.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG CỘT SỐNG THẮT LƯNG L5-S1 THẰNG NGHIÊNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang cột sống thắt lưng L5-S1 thẳng nghiêng nhằm khảo sát các tổn thương hay thoái hóa ở các đốt sống thắt lưng L5 và S1.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Thoái hóa cột sống thắt lưng L5-S1.
- Chấn thương cột sống thắt lưng.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Bệnh nhân có thể đứng hoặc nằm, chú ý bệnh nhân phải đứng, nằm thật ngay ngắn. Tư thế nằm ngửa, đầu gối cao và chân gấp đẽ lưng hết cong. Khi chụp tư thế nghiêng, bệnh nhân nằm nghiêng bên nào cảm thấy thuận tiện nhất, chân và đầu gối co lên bụng, lưng thẳng góc với mặt bàn.

- Tư thế chụp cột sống thắt lưng L5-S1 thẳng: Tia trung tâm chiếu vào thắt lưng 4, 5 (trên đường nối hai mào chậu).

- Tư thế chụp cột sống thắt lưng L5-S1 nghiêng: Tia trung tâm chiếu trên mào chậu.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ các đột sóng lung.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG CỘT SỐNG THẮT LƯNG ĐỘNG GẬP ƯỖN

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang động gập ưỡn giúp khảo sát cột sống thắt lưng, đánh giá các tình trạng mất vững cột sống.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Thoái hóa cột sống thắt lưng.
- Trượt đốt sống thắt lưng
- Mất vững cột sống thắt lưng

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in.

Tư thế nằm

- Đặt bệnh nhân nằm nghiêng trên bàn chụp hình với 2 đầu gối gập lại ở nơi một vị trí thuận lợi và thoải mái, 2 tay duỗi thẳng về phía trước hoặc phía đầu.

- Đặt dưới hõm hông nơi phía trên mào chậu những vật không cản quang để cho cột sống ngực, cột sống thắt lưng và xương cùng nằm trên một bình diện song song với mặt bàn hoặc phim.

Tư thế đứng

- Bệnh nhân đứng đúng ở thể nghiêng, tựa vào giá cassette
- Hai chân duỗi thẳng và song song, hơi dang tay đưa thẳng lên đầu
- Bệnh nhân cúi và ngửa tối đa
- Hướng tia nghiêng và thẳng góc mặt phim

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Hình thân các đốt thắt lưng đúng thể nghiêng
- Phần tiếp nối Cột sống ngực – cột sống thắt lưng và cột sống thắt lưng – cột sống cùng thấy rõ trên phim
- Thấy rõ mỏm gai
- Bờ sau các đốt sống phải thấy rõ nét

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG CỘT SỐNG THẮT LUNG DE SÈZE

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang cột sống thắt lưng De sèze nhằm khảo sát các tổn thương hay thoái hóa ở các đốt sống thắt lưng.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Thoái hóa cột sống thắt lưng.
- Chấn thương cột sống thắt lưng.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

Chụp cột sống thắt lưng thẳng

- Tư thế nằm: người bệnh nằm ngửa trên bàn chụp, chân co nhẹ để cột sống áp sát vào phim. Tia trung tâm chiếu vuông góc với phim vào trên điểm giữa nối 2 mào chậu 2cm, ngang mức đốt sống thắt lưng L3-4.
- Tư thế đứng: người bệnh đứng áp lưng vào giá phim. Tia trung tâm chiếu vuông góc với phim vào rốn, ngang mức đốt sống thắt lưng L3.

Chụp cột sống thắt lưng nghiêng

- Tư thế nằm: người bệnh nằm nghiêng trên bàn chụp, 2 tay ôm đầu, đầu gối gấp đùi vuông góc với chân. Bóng chiếu từ trên xuống vuông góc với phim, tia trung tâm khu trú vào điểm trên mào chậu bên đối diện 3 khoát ngón tay nằm trên đường nách giữa, ngang mức đốt sống lưng L3-4.

Tư thế đứng: người bệnh đứng nghiêng trước giá phim, 2 tay giơ cao lên đầu. Tia trung tâm khu trú vào điểm trên mào chậu 3 khoát ngón tay nằm trên đường nách giữa.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ các đốt sống thắt lưng.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG KHỚP VAI NGHIÊNG HOẶC CHÉCH

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang khớp vai nhằm khảo sát các tổn thương khớp vai, xương đòn, đầu trên xương cánh tay và xương bả vai.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương khớp vai.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Tư thế nằm ngửa: đệm lót dưới vai không lên quá bờ trên vai, vì phải còn đặt phim, cánh tay giăng ra và làm thành góc vuông với ngực. Tia trung tâm chiếu khu trú vào giữa nách, có thể để bóng Xquang rất gần bệnh nhân.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ các tổn thương khớp vai và khớp cùng đòn.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG XƯƠNG BẢ VAI THẲNG NGHIÊNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang xương bả vai nhằm khảo sát xương bả vai.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương xương bả vai.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in.- Bệnh nhân có thể đứng hoặc nằm.

- Chụp xương bả vai thẳng: bệnh nhân nằm ngửa, lưng sát phim tay dạng ra tối đa. Tia trung tâm thẳng góc với phim và khu trú vào điểm cao hơn nách hai khoát ngón tay chiếu sát thành ngực.

- Chụp xương bả vai nghiêng: Phương pháp chụp tốt nhất để thấy xương bả vai nghiêng là chiều đứng trước khi chụp. Có tư thế đứng và tư thế nằm chéch. Tia trung tâm chiếu thẳng vào gờ bả vai phía cột sống và trên góc dưới xương này độ ba khoát ngón tay.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ các tổn thương xương bả vai.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG XƯƠNG CÁNH TAY THẲNG NGHIÊNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Chụp xương cánh tay đơn giản và dễ dàng nhưng cần chú ý tư thế của cánh tay đối với phim và lấy trục qua mỏm lồi cầu – mỏm ròng rọc làm mốc.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương xương cánh tay.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in. Bệnh nhân có thể đứng hoặc nằm.

- Chụp xương cánh tay thẳng: bệnh nhân nằm hoặc đứng, chú ý để vai và khuỷu tay ngang nhau và đặt trục mỏm lồi cầu – ròng rọc song song với phim. Tia trung tâm chiếu thẳng vào giữa thân xương cánh tay.

- Chụp xương cánh tay nghiêng: Tư thế bệnh nhân cũng giống như chụp cánh tay thẳng nhưng mặt trong cánh tay áp sát bàn và trục mỏm lồi cầu – ròng rọc thẳng góc với với phim.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ các tổn thương xương cánh tay.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG KHỚP KHUYỮ THẲNG, NGHIÊNG HOẶC CHÉCH

I. ĐẠI CƯƠNG

Chụp khớp khuỷu thẳng nghiêng hoặc chéch khá dễ dàng chỉ khó khăn khi khớp khuỷu bị gập cứng hoặc đang bó bột.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương khớp khuỷu.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật, tháo bỏ máng bột nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in. Bệnh nhân có thể đứng hoặc nằm.

- Chụp khớp khuỷu thẳng: bàn tay ngửa, mặt sau khuỷu sát phim, cẳng tay và cổ tay trên một đường thẳng ngang, chỗ gò của mỏm khuỷu ở giữa phim. Đường trục mỏm lồi cầu và rỗng rọc thật song song với mặt phẳng phim. Tia trung tâm thẳng góc với mặt phim và chiếu vào giữa đường nếp khớp khuỷu.

- Chụp khuỷu tay nghiêng: Khuỷu tay gập 45 độ và tỳ lên phim bằng mặt trong. Bàn tay úp gập nhẹ và cũng tỳ lên mặt bàn, ngón tay cái ở trên. Tia trung tâm chiếu vào khớp xương quay và xương cánh tay.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ các tổn thương khớp khuỷu.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG KHỚP KHUYU GẬP (JONES HOẶC COYLE)

I. ĐẠI CƯƠNG

Chụp khớp khuỷu gập trong trường hợp khớp khuỷu không duỗi ra được hoặc đang bó bột.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương khớp khuỷu.
- Trường hợp sau bó bột khớp khuỷu.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.
- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.
- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.
- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật, tháo bỏ máng bột nếu có.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Hướng dẫn người bệnh ngồi trên ghế cạnh bàn chụp, tay bên cần chụp khuỷu tay gập tối đa, mặt sau xương cánh tay sát tấm cảm biến, bàn tay úp sấp, các ngón tay chạm vào mặt trên vai, chú ý đường nối giữa hai nôi cầu song song với tấm cảm biến.

- Điều chỉnh khoảng cách giữa bóng và tấm cảm biến khoảng một mét, bóng xquang có thể chiếu vuông góc với tấm cảm biến hoặc chệch khoảng hai mươi độ về hướng người bệnh. Tia trung tâm vào giữa tấm cảm biến và vị trí trên mỏm khuỷu khoảng 4cm.

- Hướng dẫn bệnh nhân giữ nguyên tư thế. Đối với trẻ em có thể nhờ người thân vào hỗ trợ..

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ các tổn thương khớp khuỷu.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG XƯƠNG BÀN NGÓN TAY THẲNG NGHIÊNG HOẶC CHÉCH

I. ĐẠI CƯƠNG

Chụp xương bàn tay cũng khá dễ dàng, muốn thấy rõ xương bàn tay, ngón tay cần chụp KV thấp (35 – 40 KV) và phim không cần tấm tăng sáng, thời gian phát tia X dài hơn nhưng giảm cường độ.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương các xương bàn ngón tay.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Bệnh nhân có thể đứng hoặc nằm.

- Chụp xương bàn tay thẳng: Có thể chụp bàn tay đặt sấp hoặc ngửa, trong đó tư thế đặt cổ tay sấp được dùng nhiều nhất sao cho lòng bàn tay đặt giữa phim. Muốn thấy rõ hết xương bàn tay, tia trung tâm phải đi qua khớp bàn ngón thứ 3 và thẳng góc với phim.

- Chụp xương bàn tay nghiêng: ở tư thế nghiêng hoàn toàn, bóng các xương bàn tay chồng lên nhau vì vậy phải để chéch bàn tay ngửa hoặc sấp 40 độ đối với mặt phẳng phim. Tia trung tâm đi vào khớp nếp khớp bàn – ngón thứ 4 nếu bàn tay ngửa và khớp bàn – ngón thứ 5 nếu bàn tay sấp.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ các tổn thương xương bàn tay.

VI. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG KHỚP HÁNG NGHIÊNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang khớp háng nghiêng nhằm khảo sát rõ chỏm và cổ xương đùi bên khớp háng bị tổn thương.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương khớp háng, thường là gãy cổ xương đùi.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in.

- Bệnh nhân có thể đứng hoặc nằm, chú ý bệnh nhân phải đứng, nằm thật ngay ngắn. Tư thế nằm ngửa, đầu gối cao và chân gấp để lưng hết cong.

- Tư thế chụp nghiêng: bệnh nhân nằm ngửa, nghiêng người sang bên sao cho mặt ngoài đùi bên cần chụp sát phim, gối gấp nhẹ, chân còn lại dẹt ra tránh che tia X. Tia trung tâm thẳng vào khớp háng, thẳng góc với phim.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ khớp háng bên tổn thương, thấy rõ cổ xương đùi không bị chùng lên máu chuyển lớn và máu chuyển bé.

VI. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG XƯƠNG BÁNH CHÈ VÀ KHỚP ĐÙI BÁNH CHÈ

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang xương bánh chè, khớp đùi chè nhằm khảo sát các tổn thương xương vùng gối. Muốn thấy rõ xương bánh chè ở tư thế thẳng bệnh nhân nằm sấp. Còn chụp khớp đùi chè chụp hoàn toàn như khớp gối.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương gối.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Bệnh nhân có thể đứng hoặc nằm, chú ý bệnh nhân phải đứng, nằm thật ngay ngắn. Tư thế nằm ngửa, đầu gối cao và chân gấp để lưng hết cong.

- Tư thế chụp thẳng: bệnh nhân nằm ngửa hoặc nằm sấp, thường chụp ở tư thế bệnh nhân nằm ngửa, khoéo chân sát mặt bàn, khi muốn thấy rõ xương bánh chè cho bệnh nhân nằm sấp. Tia trung tâm chiếu phía dưới xương bánh chè, thẳng góc với phim.

- Tư thế chụp nghiêng: thường bệnh nhân nằm nghiêng ngoài gối sát phim, chân bên không đau gấp lại, tia trung tâm chiếu vào giữa khớp gối bên đau.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ xương vùng gối.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG XƯƠNG CẰNG CHÂN THẲNG NGHIÊNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang xương cẳng chân thẳng nghiêng nhằm khảo sát các tổn thương xương chày và xương mác.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương xương cẳng chân.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Bệnh nhân có thể đứng hoặc nằm, chú ý bệnh nhân phải đứng, nằm thật ngay ngắn. Tư thế nằm ngửa, đầu gối cao và chân gấp để lưng hết cong.

- Tư thế chụp thẳng: bệnh nhân nằm ngửa chụp xương đùi theo hướng trước sau, bàn chân hơi xoay vào trong. Tia trung tâm chiếu vào giữa cẳng chân và phía ngoài gờ xương chày khoảng 2cm.

- Tư thế chụp nghiêng: Chụp nghiêng ngoài, bệnh nhân nằm nghiêng về phía chân đau, chân không đau đưa ra sau tối đa. Chụp nghiêng trong, bệnh nhân nằm nghiêng về phía chân không đau, phim đặt giữa hai cẳng chân. Tia trung tâm vô cẳng chân, thẳng góc với phim.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ

- Thấy rõ hai xương cẳng chân.

VI. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG XƯƠNG BÀN, NGÓN CHÂN THẲNG, NGHIÊNG HOẶC CHÉCH

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang xương bàn ngón chân nhằm khảo sát tổn thương xương bàn và xương ngón chân. Do bề dày của ngón chân và bàn chân khác nhau nên độ hấp thụ tia X khác nhau và độ sáng tối khác nhau trên phim. Để khắc phục khó khăn này người ta chệch tia trung tâm về phía cổ chân vì vậy các ngón chân sẽ nhận cường độ tia ít hơn.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương xương bàn chân.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Bệnh nhân có thể đứng hoặc nằm, chú ý bệnh nhân phải đứng, nằm thật ngay ngắn. Tư thế nằm ngửa, đầu gối cao và chân gấp để lưng hết cong.

- Tư thế chụp thẳng: Tư thế mu – lòng bàn chân, đầu gối gấp lại, tia trung tâm chiếu sau đầu xương bàn chân 2 độ 2cm, tia trung tâm không thẳng góc với phim mà chệch nhẹ về phía gót chân.

- Tư thế chụp nghiêng: Chụp nghiêng ngoài, bệnh nhân nằm nghiêng về phía

chân đau, mặt ngoài bàn chân sát phim, chân phía đối diện đưa ra trước chân đau, đầu gối gấp. Muốn thấy rõ xương bàn 1, 2 thì đặt bờ trong sát phim. Ngược lại, muốn thấy rõ xương bàn 3, 4, 5 thì đặt bờ ngoài bàn chân sát phim.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ: Thấy rõ các xương bàn chân.

VI. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG TOÀN BỘ CHI DƯỚI THẰNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang toàn bộ chi dưới thẳng để đánh giá lệch trục chi (Chân chữ O, chữ C, chữ X), Vẹo cột sống, Các tật của chi dưới (Vẹo bàn chân, cong vẹo của chi dưới), Còi xương

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương xương chi dưới, lệch vẹo cột sống.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in.

- Đặt chân của người bệnh lên bàn chụp X quang và sau đó có thể đặt thiết bị định vị như bao cát hoặc gối quanh chân hoặc bàn chân để giữ cho chân không di chuyển.

- Đặt một tấm cản tia X dưới chân và tiến hành chụp X quang. Trong quá trình chụp, có thể thay đổi vị trí chân nhiều lần để đảm bảo thu được hình ảnh chụp X quang ở nhiều góc độ khác nhau của chân.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ:

Thông thường, ảnh chụp X quang chân sẽ hiển thị mặt trước, hai mặt hai bên của chân. Thấy rõ các xương chân.

VI. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG NGỰC NGHIÊNG HOẶC CHÉCH MỖI BÊN

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang ngực thẳng nhằm khảo sát tổn thương phổi, tim, màng phổi và thành ngực.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương ở phổi, tim, màng phổi và thành ngực.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Tư thế nghiêng: Bệnh nhân đứng ở tư thế nghiêng, bên cần chụp sát phim. Hai tay đưa lên trên ôm lấy đầu, vai bên cần chụp sát phim. Điều chỉnh bờ trên của vai nằm dưới bờ trên phim 5 cm. Điều chỉnh bình diện giữa thân mình song song phim, đương giữa nách nằm sau đường giữa phim 5 cm. Tia trung tâm chiếu ngay đốt sống ngực thứ 4 để chụp phổi và ngay đốt sống ngực thứ 6 để khảo sát tim và động mạch chủ, tia trung tâm thẳng góc với mặt phim.

- Tư thế phổi chéch: Bệnh nhân đứng tư thế chéch 45 độ, phổi bên tổn thương áp sát phim, điều chỉnh bờ trên của vai dưới bờ trên phim khoảng 5cm. Tia trung tâm cũng chiếu vào đốt sống ngực thứ 4 và thẳng góc với phim.

Đánh giá phim đạt yêu cầu: phim rõ nét các chi tiết, thấy toàn bộ phổi, rõ đỉnh phổi và góc sườn hoành.

V. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG XƯƠNG ỨC THẘNG, NGHIÊNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang xương ỨC THẘNG NGHIÊNG nhằm khảo sát tổn thương xương ỨC.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương xương ỨC.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in.

- Tư thế sau trước: Bệnh nhân đứng hoặc ngồi trước giá đựng phim, mặt trước ngực áp sát phim. Điều chỉnh bình diện giữa thân mình ngay đường giữa phim, cầm kê trên giá đựng phim, đầu giữ cân đối. Cho hai tay bệnh nhân chống lên hông, lòng bàn tay xoay ra ngoài, sau đó xoay hai vai tối đa về phía trước để tách xương bả vai ra khỏi lòng ngực. Điều chỉnh hai vai nằm trên bình diện ngang, mõm cùng vai nằm dưới bờ trên phim 5 cm. Tia trung chiếu vào đôt sổng ngực thứ 4 để chụp phổi và ngay đôt sổng ngực thứ 6 để khảo sát tim và động mạch chủ, tia trung tâm thẳng góc với mặt phim và tăng KV giảm Mas.

- Tư thế nghiêng: Bệnh nhân đứng ở tư thế nghiêng, bên cần chụp sát phim. Hai tay đưa lên trên ôm lấy đầu, vai bên cần chụp sát phim. Điều chỉnh bờ trên của vai

nằm dưới bờ trên phim 5 cm. Điều chỉnh bình diện giữa thân mình song song phim, đờng giữa nách nằm sau đờng giữa phim 5 cm. Tia trung tâm chiếu ngay đót sớng ngực thứ 4 để chụp phổi và ngay đót sớng ngực thứ 6 để khảo sát tim và đờng mạch chủ, tia trung tâm thẳng góc với mặt phim.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ: Đánh giá phim đạt yêu cầu: thấy rõ xương ức.

VI. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG KHỚP ỨC ĐÒN THẲNG CHÉCH

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang khớp ỨC ĐÒN THẲNG CHÉCH nhằm khảo sát tổn thương của khớp ỨC ĐÒN.

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương khớp ỨC ĐÒN.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Tư thế sau trước: Bệnh nhân đứng hoặc ngồi trước giá đựng phim, mặt trước ngực áp sát phim. Điều chỉnh bình diện giữa thân mình ngay đường giữa phim, cầm kê trên giá đựng phim, đầu giữ cân đối. Điều chỉnh hai vai nằm trên bình diện ngang, mõm cùng vai nằm dưới bờ trên phim 5 cm. Tia trung chiếu vào đốt sống ngực thứ 4 và thẳng góc với phim.

- Tư thế chéch: Bệnh nhân đứng hoặc ngồi trước giá đựng phim, mặt trước ngực áp sát phim. Điều chỉnh bình diện giữa thân mình ngay đường giữa phim, cầm kê trên giá đựng phim, đầu giữ cân đối. Tia trung tâm chéch từ dưới lên khoảng 45 độ so với mặt phim.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ: thấy rõ khớp ỨC ĐÒN hai bên.

VI. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.

QUY TRÌNH CHỤP XQUANG BỤNG KHÔNG CHUẨN BỊ THẲNG HOẶC NGHIÊNG

I. ĐẠI CƯƠNG

Phương pháp chụp Xquang bụng thẳng hoặc nghiêng nhằm khảo sát cản quang bất thường ở đường tiêu hóa, đường tiết niệu, tìm liềm hơi dưới cơ hoành, tìm mức hơi dịch ở ruột...

Khi chụp phải tháo các dị vật.

II. CHỈ ĐỊNH VÀ CHỐNG CHỈ ĐỊNH

1. Chỉ định

- Nghi ngờ tổn thương bất thường ở ổ bụng.

2. Chống chỉ định:

- Không có chống chỉ định tuyệt đối.

- Chống chỉ định tương đối: phụ nữ mang thai.

III. CHUẨN BỊ

1. Người thực hiện

- Bác sĩ chuyên khoa.

- Kỹ thuật viên điện quang.

2. Phương tiện

- Máy chụp Xquang chuyên dụng.

- Cát-xét, bộ phận xử lý hình ảnh, phim, máy in...

3. Người bệnh

Người bệnh tháo bỏ các dị vật ở vùng bụng.

4. Phiếu xét nghiệm

Có phiếu chỉ định chụp Xquang.

IV. CÁC BƯỚC TIẾN HÀNH

- Khởi động sẵn hệ thống máy Xquang, bộ phận xử lý hình ảnh kỹ thuật số, máy in...

- Tư thế đứng: kỹ thuật này được chỉ định trong trường hợp tắc ruột, thủng tạng rỗng, tìm dị vật cản quang ổ bụng, định vị các ống dẫn lưu trong ổ bụng. Bệnh nhân đứng trước giá treo phim có lưới chống mờ đặt trước phim. Bụng áp sát vào phim, hai tay vòng ra trước ôm lấy giá treo phim. Điều chỉnh cột sống thẳng lưng vào giữa phim theo trục dọc. Cạnh dưới cassette đựng phim đặt từ khớp mu trở lên. Tia trung tâm chiếu ngang vuông góc với phim khu trú vào trên điểm giữa đường nối liền hai mào chậu 5cm. Chụp lúc bệnh nhân nín thở thì thở ra

- Tư thế nằm trước sau: Chụp bụng tư thế nằm trước sau: Kỹ thuật này được chỉ định trong các trường hợp tìm sỏi cản quang hệ tiết niệu và các nốt vôi hóa bất thường trong ổ bụng

- Tư thế bệnh nhân : bệnh nhân nằm ngửa trên bàn chụp, lưng sát phim có lưới chống mờ, hai tay xuôi theo cơ thể, hai chân co nhẹ, đầu gối gập nhẹ. Trục cột sống thắt lưng vào giữa phim theo trục dọc, điều chỉnh đường nối hai gai chậu trước trên song song phim. Tia trung tâm chiếu từ trên xuống vuông góc phim, tia trung tâm khu trú vào điểm giữa đường nối hai mào chậu vào trung tâm phim.

V. NHẬN ĐỊNH KẾT QUẢ: Thấy được toàn bộ ổ bụng từ khớp mu đến vòm hoành, cánh chậu, khớp háng cân đôi ở ngoại vi. Cơ hoành và bóng khí rõ nét. Phần mềm thấy bờ các tạng gan, thận và bờ ngoài cơ thắt lưng.

VI. TAI BIẾN VÀ XỬ TRÍ: Không có.